

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פינחס

(חלק יח — שיחה ד)



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת פינחס, (אה"ק) יא"יזו תמוז; (בכל העולם) יח"כד תמוז, ה'תשפ"ב (ב)



LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פינחס ז

די ג' פעמים תהלה לדוד צוויי מאָל אין שחרית און איין מאָל צו מנחה?

אַנדערע ענטפערן, אַז תפלת ערבית איז ניט קיין זמן אויף אמירת אשרי* (ווייל „איין“ זמן תפלה (תהלה) בלילה; אַדער ווייל „אין אומרים קדושה בערבית ואשרי שייך לקדושה¹⁰), און דערפאַר זאָגן מיר תהלה לדוד אַ צווייטן מאָל אין שחרית אַנשטאָט ערבית.

דער צ"צ וויל אָבער ניט אָנעמען דעם תירוץ, ווייל ממנ"פ: אויב די גאַנצע תקנה פון דעם דריטן מאָל תהלה לדוד איז „בשביל תפלת ערבית“, האָט ניט קיין אָרט צו זאָגן דאָס (אין אַן אַנדער תפלה –) אין שחרית; און – „אם אין שייך אשרי בערבית לא יאמרו רק ב' פעמים“?

לערנט דעריבער דער צ"צ, אַז דער מאמר הש"ס „כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים כו“, איז נאָר לויטן מ"ד, תפלת ערבית חובה" (און דעם דריטן מאָל זאָגט מען עס טאַקע אין ערבית); אָבער „אנן דקיי"ל¹¹ הלכה כמ"ד תפלת ערבית

א. אין זהר אויף דער היינטיקער סדרה¹ ווערט געבראַכט דער מאמר² „כל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין איהו בר עלמא דאתי“. און מ'איז מבאר, אַז „תרי זימני" איז מען מחזייב צו זאָגן תהלה לדוד – „בגין מזונא ופרנסה בכל יומא“, און דער דריטער מאָל איז „לאו בגין חובה (צוליב בקשות הנ"ל) .. אלא בגין שבחא“.

איז מבאר דער טאַטע אין זיינע הערות אויף זהר³, אַז די אמירה פון תהלה לדוד „תלת זמנין" איז „כמו הג' תפלות" – וואָס אַזוי שטייט בפירוש אין פרש"י לש"ס⁴ („שלוש פעמים – כנגד שלש תפלות") – און כשם ווי צוויי תפלות (שחרית ומנחה) זיינען חובה און תפלת ערבית רשות⁵, איז אַזוי אויך בנוגע צו אמירת תהלה לדוד, אַז „תרי זימני .. חיובא על ב"ב", און איין מאָל „בגין שבחא" וואָס דאָס איז „כמו וע"ד תפלת ערבית רשות“.

ב. דער צ"צ אין זיינע רשימות אויף תהלים⁶ ברענגט דעם פרש"י הנ"ל, אַז די ג' פעמים תהלה לדוד זיינען „כנגד שלש תפלות“, און פרעגט: עפ"ז האָט מען געדאַרפט זאָגן תהלה לדוד אויך אין תפלת ערבית – פאַרוואָס זאָגן מיר

(7) ראה המובא ביהל אור שם. שו"ע אדה"ז אר"ח סק"ח ס"ה* (ממג"א שם סק"ה).

(8) אלי' רבה סקל"ב סק"ה – הובא ביהל אור שם.

(9) כ"ה בלבוש אר"ח ר"ס קלב.

(10) לשון הא"ר שם ע"פ חדא"ג מהרש"א ברכות שם – הובא ביהל אור שם.

(11) ברכות כז, ב. טאו"ח ר"ס רלה. שו"ע אדה"ז אר"ח סק"ו ס"ב.

(* בשו"ע אדה"ז שם „אחר ערבית“. וצע"ק, למה שינה אדה"ז מלשון המג"א שם (מרקאנטי פ' וירא עה"פ ישכס אברהם בבקו), בערבית" ואולי הוא אגב גררא דלשון „אחר מנחה" שנקט לפניו.

(1) רכו, א.
 (2) ברכות ד, ב (וראה גליון הש"ס ועוד שם ע"ד התיבות „ג"פ"). זח"ג קיט, סע"ב.
 (3) ליקוטי לוי"צ לזהר ח"ב ריש ע' תמד.
 (4) ברכות שם. וראה ס' המאמרים תפר"ח ע' קנו (ובהערה שם).
 (5) ברכות שם, ושי"ב.
 (6) יהל אור במלואים ע' תערב ואילך. וראה שם ע' תקמא.

ערבית רשות" (וואָס לויט דעם קומט אויס, אַז אויך אליבא דמ"ד תפלת ערבית רשות דאַרף מען זאָגן תהלה לדוד דריי מאָל צו ווערן אַ בר עלמא דאתי"; ס'איז נאָר וואָס דער דריטער מאָל איז, בגין שבחא, "ע"ד ווי תפלת ערבית רשות) – מיטן ביאור פון צ"צ, אַז למ"ד תפלת ערבית רשות, איז גענוג צו זאָגן צוויי מאָל תהלה לדוד (בכדי צו ווערן אַ "בן עוה"ב"?)

ג. אויך דאַרף מען פאַרשטיין:

לויטן ביאור פון צ"צ, אַז להדיעה (וועלכע איז – כפי ההלכה) אַז תפלת ערבית רשות איז גענוג צוויי מאָל זאָגן תהלה לדוד צו ווערן אַ בן עוה"ב – פאַרוואָס זאָגן מיר תהלה לדוד דריי מאָל בכל יום, צוויי מאָל צו שחרית?

און דאָס וואָס דער צ"צ שרייבט דאַרט דעם טעם ש,לא לדלג האמירת אשר ג"פ" (אָדער אין אותיות הקבלה והחסי- דות וואָס ער זאָגט דערנאָך¹⁵: "תקנו לומר בשחרית ב"פ ע"ד ליעקב אשר פדה את אברהם¹⁶ שהת"ת מטה כלפי החסד") – דאָס גופא דאַרף האָבן ביאור: וויבאַלד אַז דורך זאָגן תהלה לדוד צוויי מאָל ווערט מען שוין אַ "בן עוה"ב" (ווייל בערבית ווערט אויפגעטאָן מאַליו דאָס זעלבע ווי דורך אמירת תהלה לדוד כנ"ל) – וואָס פעלט נאָך, אַז מען זאָל דאַרפן זאָגן עס אַ דריטן מאָל?

ד. ויש לומר די נקודת הביאור בזה – אַז עס איז אַ חילוק צווישן ש"ס און זהר:

דער צ"צ רעדט (ווי ער זאָגט דאַרטן) וועגן דעת הש"ס – און ע"פ נגלה דתורה, איז למ"ד תפלת ערבית רשות,

רשות" – זאָגט מען ניט, "אשרי קודם תפלת ערבית"¹².

לפ"ז קומט אויס, אַז לויטן מ"ד תפלת ערבית רשות (וואָס הלכה כמותו) איז גענוג אמירת תהלה לדוד צוויי מאָל¹³ (צו ווערן אַ בן עוה"ב)¹⁴, און ווי ער איז דערנאָך¹⁵ מסביר (ע"ד החסידות), אַז דאָס וואָס אמירת תהלה לדוד טוט אויף בתפלת שחרית ומנחה, ווערט אויפגע- טאָן בתפלת ערבית (למ"ד תפלת ערבית רשות) "מאליו",

[און דאָס וואָס מען זאָגט תהלה לדוד ג' פעמים –] צוויי מאָל אין שחרית, איז עס (ניט צו ווערן אַ בן עוה"ב, נאָר) בלויז ש,לא לדלג האמירת אשרי ג"פ"¹⁶, וכדלקמן].

דאַרף מען פאַרשטיין: ווי שטימט דער ביאור פון טאַטן, אַז דער דריטער מאָל זאָגן תהלה לדוד איז, "כמו וע"ד תפלת

(12) "כדברי הכלבו" (ס' יב "דין אשרי") – יהל אור שם. וצע"ק, שהרי בכלבו כתב, "משום דאית דאמרי ערבית רשות . . התקינו לאומרה פנמיים שחרית ולא רצו לתקנו בערבית כו". משא"כ להצ"צ – (א) מאמר הש"ס "כל האומר כו" ג"פ" אולא למ"ד תפלת ערבית חובה. (ב) אין מקום לתקן תהלה לדוד בשחרית במקום ערבית (ובמילא – צריך לאומרו רק ב' פעמים, כדלקמן). כפנים. וראה לקמן בפנים סעיף ה.

(13) ראה יהל אור ע' תקמא: שאנו אומרים רק ב' פעמים.

(14) אלא שצ"ע מש"ע אדה"ו או"ח (ר"ס נא) שהביא הא, "שאמרו כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב", אף שפסק תפלת ערבית רשות (נסמן לעיל הערה 11). ובפרט שמעתיק גם "ג"פ" (ראה לעיל הערה 2) – אף שלכאורה כאן אינו נוגע שצריך לאומרו ג"פ. ובסעיף ט שם, השמיט אדה"ו התיבות "ג"פ בכל יום" (אף שהובאו במג"א שם סק"ז. ובכלבו לפנינו (ס"ד) "כל האומר בכל יום כו" – בלי התיבות "ג"פ". וכ"ה בכ"י שם). ואכ"מ.

(15) שם ע' תרדע.

(16) שם ריש ע' תרעג.

(17) ישע' כט, כב (בשינוי לשון).

אותה"¹⁹, נאָר) ווייל מלכתחילה דאַרף מען ניט זאָגן עס אַ דריטן מאָל (צו ערבית), וויבאַלד אַז „ודאי יומשך מא- ליו" —

איז ניט פאַרשטאַנדיק: כשם ווי מ'זאָגט אויף תפלת ערבית אַז זי איז רשות ווייל דער „יחוד" פון תפלת ערבית ווערט אויפגעטאָן בדרך ממילא (נאָך דעם ווי דער מתפלל מאַכט די הכנות צו דעם יחוד דורך תפלת שחרית ומנחה)²⁰, און פונדעסטוועגן האָט מען קובע גע- ווען תפלת ערבית אין אַן אופן פון רשות עכ"פּ — האָט דאָך אַזוי געזאָלט זיין אויך בנוגע צו אמירת תהלה לדוד: עס האָט געדאַרפט זיין (עכ"פּ) אַן ענין פון רשות [און נאָכמער: נאָך דעם ווי „האידינא קבעה (תפלת ערבית) חובה"²¹ — האָט אויך אמירת תהלה לדוד בתפלת ערבית געדאַרפט האידינא ווערן קבעה חובה]; אויך

פאַרוואָס זאָל ניט זיין שייך אמירת תהלה לדוד בתפלת ערבית?

ו. וי"ל הביאור בזה:

בנוגע ענינים וועלכע זיינען העכער פון עבודת האדם און ווערן אויפגעטאָן בדרך ממילא — נאָך דעם ווי דער אדם מאַכט די נויטיקע הכנות און גרייט צו אַ כלי מוכשר אויף אויפצונעמען די המש- כות מלמעלה — זיינען דאָ, בכללות, צוויי סוגים²²:

(19) כלבו שם. וראה לעיל הערה 12.

(20) ביאור ענין היחוד (דערבית) ואיך שהוא למעלה מעבודת האדם — ראה יהל אור שם, ע"פ זח"א קלג, א. וראה בארוכה ביאורה"ז לאדהא"מ ולהצ"צ שם. ועוד.

(21) טור וש"ע אדה"ז — צוייניו לעיל הערה 11.

(22) לכללות סעיף זה — ראה ביאורה"ז להצ"צ שם (ע' צב"ג).

האָט ניט קיין אָרט אמירת תהלה לדוד בתפלת ערבית (און אויך ניט בתפלת שחרית במקום תפלת ערבית); משא"כ דער טאַטע קומט מבאר זיין די זיעה פון זהר — ע"פ פנימיות התורה, איז (א) אפילו למ"ד תפלת ערבית רשות, האָט אַן אָרט אמירת תהלה לדוד (נאָר די אמירה איז „בגין שבחא" וואָס איז „כמו וע"ד . . רשות"¹⁸), און (ב) די אמירה פון תהלה לדוד, אע"פ אַז זי איז כנגד תפלת ערבית, איז איר אמירה בפועל אין תפלת שחרית.

[און דערפאַר איז אויך דער צ"צ מסיים „ומ"מ לא לדלג האמירת אשרי ג"פ . . אומרים אותו בשחרית" (ווי ער איז דערנאָך מסביר די שייכות פון ערבית צו שחרית (ע"ד הקבלה) — „שהת"ת מטה כלפי החסד" —

דאָ רעדט ער (ניט וועגן עיקר התקנה — וואָס איז בלויז ב' פעמים¹³ — נאָר) ווי דאָס איז ע"פ פנימיות הענינים, וואָס אויך למ"ד תפלת ערבית רשות זאָגט מען תהלה לדוד ג' פעמים].

ה. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים הביאור בדברי הצ"צ, אַז „אנן דקיי"ל . . תפלת ערבית רשות לכן אין אומרים אשרי קודם תפלת ערבית", ווייל די פעולה פון אמירת תהלה לדוד „ודאי יומשך מאלי"ו"¹⁵ — וואָס פון דעם איז מובן, אַז דאָס וואָס מ'זאָגט ניט תהלה לדוד בערבית לויטן מ"ד תפלת ערבית רשות, איז (ניט ווייל אַזאָ תקנה איז ללא תועלת ווייל מען וועט סיי ווי פאַרפעלן צו זאָגן דעם דריטן מאָל תהלה לדוד, וויבאַלד אַז תפלת ערבית רשות און „בשביל צורך היו מבטלין

(18) להעיר משו"ע אדה"ז סק"ח שם: אא"כ יאמרנו כקורא בתורה ולא בתורת חובה.

רעדט זיך וועגן אַ זאך וואָס איז העכער פון עבודת האדם, איז עס אַן ענין פון „רשות“, ס'איז ניט שייך אַז מען זאָל מכריח זיין (כביכול) אַז די המשכה זאָל זיין (כדבעי), ובמילא איז עס ניט אַן ענין וואָס איז אַ חובה על האדם.

און עד"ז איז דער ענין פון תפלת ערבית רשות: אע"פ אַז דער „יחוד“ ווערט אויפגעטאָן בדרך ממילא, איז אָבער דאָ אַן אָרט פאַר תפלת ערבית (באופן של רשות עכ"פ), אַז דער „יחוד“ זאָל זיין „לברכה“ וכיו"ב.

ז. עפ"ז וועט מען פאַרשטיין פאַרוואָס דאָס איז שייך נאָר לגבי תפלת ערבית, און ניט לגבי אמירת תהלה לדוד:

דער ענין פון אמירת תהלה לדוד איז דער צ"צ מבאר²⁹, אַז דאָס איז „מעורר“ די מדרגה פון וואַנען עס איז „מתחיל שורש התעוררות יחוד (זו"נ)“. ובמילא איז פאַרשטאַנדיק, אַז די אמירה האָט ניט קיין אָרט בתפלת ערבית: דאָס וואָס מ'איז מתפלל ערבית (באופן של רשות עכ"פ) איז נוגע בלויז אין אופן פעולת היחוד כו' (ניט כדי צו אויפּטאָן דעם יחוד), כנ"ל; משא"כ אמירת תהלה לדוד וואָס קומט מעורר זיין דאָרט וואו ס'איז „מתחיל שורש התעוררות יחוד“ – ד. ה. עס דאָרף אויפּטאָן דעם יחוד – אין דעם איז ניט שייך עבודת האדם, כנ"ל.

ה. דאָס איז אָבער מצד נגלה תורה, וואָס דערלאַנגט אין גליא דקוב"ה³⁰ – חיצוניות, כביכול (הכתר),

(29) יהל אור שם (ע' תרעג).

(30) ראה זח"ג עג, א. לקו"ת ויקרא ה, א. נצבים מ, א. מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר ב, התמים" ח"ד ע' מח [קפס, ב] ואילך. אג"ק שלו ח"ג ע' תקלב ואילך.

(א) מדריגות וואָס זיינען אינגאַנצן העכער פון עבודת האדם, זיי זיינען ככלל ניט שייך צו עשיית ועבודת האדם – ע"ד ווי ביי קרי"ס, וואָס דער אויבער-שטער האָט געזאָגט „ואתם תחרישון“²³: עס דאָרף ניט זיין קיין תפלה, ווייל די מלחמה מלמעלה איז פון אַזאַ אָרט ומדרגה²⁴ וואו עס איז ניט שייך קיין עבודת האדם (ואדרבה, לפעמים איז עבודת האדם מבלבל²⁵).

(ב) מדריגות אין וועלכע ס'איז שייך עבודת האדם, נאָר די עבודה איז ניט אַן ענין פון חובה, נאָר בלויז – רשות. די עשיית האדם איז ניט צו אויפּטאָן די המשכה מלמעלה – ווייל אויב עבודת האדם קען עס אויפּטאָן, וואָלט עס גע-ווען אַ חובה – נאָר בכדי די המשכה (וואָס קומט בדרך מתנה) מלמעלה, זאָל פועל זיין פעולתה (למטה) כדבעי, בשלי-מות

[ווי דוגמא (וואָס דער צ"צ ברענגט²⁶) פון הזכרת טל, אַז „לא חייבו חכמים להזכיר (ווייל טל איז העכער פון אתעדל"ת – טל לא מיעצר²⁷) ואם בא להזכיר מזכיר²⁷ – „כדי שיהא לברכה“²⁸],

און דערפאַר איז עס אין אַן אופן פון רשות, וואָרום וויבאַלד אַז דאָס

(23) בלשח יד, יד.

(24) בלשון זוהר (ח"ב מת, א), „בעתיקא תליא מילתא“.

(25) ראה זהר עה"פ (שם מז, ב). וראה תו"א בשלח (סה, רע"א. הובא בביאורה"ז להצ"צ (שם „שאם תתערוז אוי אין יכול להיות אתעדל"ע אלא כפי האתעדל"ת. – ואולי י"ל שיש בזה ב' אופנים: א) שמולקחתיילה נמשך כפי אתעדל"ת, ב) שבבואה לתתא נשתנית כפי האתעדל"ת. ואכ"מ.

(26) ביאורה"ז שם.

(27) תענית ג, א.

(28) מג"א סק"ד סק"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ג.

ובמילא איז ניט שייך קיין עשי' מצד האדם אין אויפטאָן דעם „יחוד“, ווייל יחוד נעמט זיך פון פנימיות (הכתר).

משא"כ מצד פנימיות התורה, וואָס דערלאַנגט אין סתים דקוב"ה³⁰, פנימיות (הכתר)³¹ – איז דאָ אַן ענין פון „עבודה“ אויך אין אויפטאָן דעם יחוד; נאָר די עבודה אין די מדריגות איז ניט אין אַן אופן פון „חובה“, נאָר בדרך „רשות“. זייענדיק אַן אָרט וואו עבודת האדם דערגרייכט ניט, און ס'איז ניט שייך אַז עבודת האדם זאָל דאָרטן אויפּטאָן – איז די עבודה ניט אַן ענין פון „חובה“ (וואָס באַווייזט אַז דער אדם איז מחייב ומכריח – טוט אויף דורך זיין עבודה), עס איז בלויז אַן עשי' וואָס גיט דעם אדם אַ שייכות צו דעם ענין וואָס ווערט אויפגעטאָן³².

און דערפאַר איז, מצד פנימיות התורה, פאַראַן דער ענין פון אמירת תהלה לדוד אויך בתפלת ערבית, נאָר די אמירה איז בלויז „בגין שבחא“ וואָס איז „כמו וע"ד .. רשות“: דער תפקיד פון דער אמירה איז ניט צו שאַפן (ומכריח זיין) אַ המשכה (פון מזונות וכו'), נאָר ס'איז אַ הילול ושבח פון דעם אויבערשטן.

און דערפאַר איז, מצד פנימיות התורה, פאַראַן דער ענין פון אמירת תהלה לדוד אויך בתפלת ערבית, נאָר די אמירה איז בלויז „בגין שבחא“ וואָס איז „כמו וע"ד .. רשות“: דער תפקיד פון דער אמירה איז ניט צו שאַפן (ומכריח זיין) אַ המשכה (פון מזונות וכו'), נאָר ס'איז אַ הילול ושבח פון דעם אויבערשטן.

און כדי צו מדגיש זיין אַז די אמירה פון תהלה לדוד איז בלויז אַן ענין פון רשות (ניט ווי אמירת תהלה לדוד בשח"רית ומנחה) האָט מען קובע געווען³³

און כדי צו מדגיש זיין אַז די אמירה פון תהלה לדוד איז בלויז אַן ענין פון רשות (ניט ווי אמירת תהלה לדוד בשח"רית ומנחה) האָט מען קובע געווען³³

(31) ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ב ואילך.

(32) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1133 ואילך (ובהערות שם). ח"יב ע' 73 ואילך.

(33) ע"ד מ"ש כביאווה"ז שם (ע' צג) בשם הבי"מ*

(* כ"ה בגיכ"ק הצ"צ. וצ"ע שהרי הבי" לא הוסיף על מ"ש בטור שם (בשם הרמב"ם). ואולי צ"ל „כמיש בב"ח“ (שכ"ה) גם האידנא דקבעוה חובה. ע"ש).

[דערמיט וועט מען אויך פאַרשטיין וואָס עס שטייט אין זהר דאָרט, אַז „פרנסה לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ופרנסה דמארי“ (וואָס דערפאַר זאָגט מען תהלה לדוד נאָך שמו"ע בשחרית), און דאָס וואָס ביי תפלת מנחה זאָגט מען עס „קודם צלותא“, איז עס ווייל נאָך (צלותא ד)מנחה איז אַ זמן פון „דינא קשיא“³⁶ –

„או"ח סרל"ז) שכדי „להראות שאינה חובה ממש ... אין הש"ץ חוזר התפלה בתפלת ערבית ואין אומרים קדושה“.

(34) שענינם – סידור שבחו של מקום (שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס נא). וראה או"ח"ז לזהר כאן.

(35) אלא שצע"ק, שלפ"ז נמצא שאמירת תהלה לדוד בפסוקי דזמרה היא רק „כמו וע"ד .. רשות“, ומה שאומרים „בגין מזונא ופרנסה .. בתר צלותא“ הוא „חיובא על ב"ב“ (לשון זהר כאן): ואילו ע"פ נגלה, אמירת תהלה לדוד בפסוקי דזמרה היא יותר חיוב מאמירתו לאחרי שמו"ע – שהרי פסוקי דזמרה נזכר בש"ס (שבת קיח, ב) ואומרים ברכה לפני ולאחרי (וראה לבוש או"ח שם, מאחר שחייבו חז"ל לאומרו תקנו ברכה כו"ל), ותהלה לדוד הוא עיקר פסוקי דזמרה (ראה שו"ע אדה"ז שם. (טושו"ע ו)שו"ע אדה"ז שם ס"ב נב).

ואולי י"ל שלכן מדייק אאמ"ר דאמירת תהלה לדוד „בגין שבחא“ הוא „כמו וע"ד .. רשות“, להדגיש, דלשון הזהר, „לאו בגין חובה“ אין הכוונה בזה שהוא רשות כפשוטו לגמרי, כ"א שפעולתו וענינו הוא „כמו וע"ד“ ענין הרשות מאחר שאינו „בגין מזונא ופרנסה“ (לפעול המשכות כו'), כ"א רק „בגין שבחא“. וראה לקמן הערה 38.

(36) שם רכו, ב. וראה מג"א ושו"ע אדה"ז שצויינו לעיל הערה 7.

אברהם שהת"ת מטה כלפי החסד" –
וואָס דערמיט איז ער מרמז די שייכות
פון אמירת תהלה לדוד בשחרית צו
תפלת ערבית³⁸.

(משניות ש"פ פינחס תשל"א,
מוצש"ק פ' פינחס תשל"ח)

38) אלא שביהל אור שם (ס"ע תערב) מבאר
שהתהלה לדוד שאומרים קודם „סדר קדושה“
(ובא לציון) הוא להשלים הג"פ תהלה לדוד
(ושייך לערבית). וכפשוטו משמעות הכלבו שם,
לבוש (שבהערה 9) ועוד. וראה גם ס' מהרי"ד
(קע, א). וראה לעיל הערה 35.
וממ"ש ביהל אור שם (ס"ע תרעג), והנה
פסוד"ז כו" משמע, שגם ע"ד החסידות התהלה
לדוד שאומרים בפסוד"ז שייך לשחרית, ופעם הב'
דשחרית (ששייך לערבית, ת"ת) הוא זה שאומרים
לאחרי שמו"ע.

ולכאורה איז ניט מובן: הן אמת אָז
מען קען ניט בעטן אויף מזונות נאָך
מנחה ווייל ס'איז אַ זמן פון „דינא קשיא“
– אָבער ווי קען מען עס בעטן „קודם
צלותא“, נאָך איידער מ'טוט אויף
„פרנסה דמארי“?

וע"פ הנ"ל יש לומר, אָז דאָס איז
דערפאַר, וואָס מ'האָט שוין מתפלל גע-
ווען תפלת שחרית, בלייבט אַ רושם פון
תפלת שחרית, ובכח זה זאָגט מען אשרי
פאַר תפלת מנחה³⁷.

און דעם ענין איז דער צ"צ מרמז
בקיצור, מיטן שרייבן „תקנו לומר בשח-
רית ב"פ ע"ד ליעקב אשר פדה את

37) ראה ע"ד אה"ח לזהר כאן (מהרח"ו).

